

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/28/2024
Identifikačné číslo spisu:	8619201370
Dátum vydania rozhodnutia:	28.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Zlocha
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8619201370.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: W. G., nar. X., bytom I., zastúpená JUDr. Ambrózom Motykom, advokátska kancelária so sídlom Nám. SNP 7, Stropkov, proti žalovanej: Orange Slovensko a. s., so sídlom Metodova 8, Bratislava, IČO: 35 697 280, zastúpenej Advokátska kancelária Branislava Máčaja, s. r. o., so sídlom Vajnorská 21A, Bratislava, IČO: 46 759 875, o ochranu osobnosti, pôvodne vedenom na Okresnom súde Svidník, v súčasnosti na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. SK-2C/33/2019, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 27. októbra 2022 sp. zn. 5Co/34/2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 27. októbra 2022 sp. zn. 5Co/34/2022 v dovolaní napadnutej časti prvého výroku o priznaní nároku na náhradu trov konania a vo výroku III. o nároku na náhradu trov odvolacieho konania z r u š u j e a vec v rozsahu zrušenia vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Svidník (po zmene súdnej mapy Okresný súd Bardejov - ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 25. októbra 2021 č. k. 2C/33/2019-143 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“ alebo „rozhodnutie okresného súdu“) prvou výrokovou vetou žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni nemajetkovú ujmu vo výške 2.175 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol (druhá výroková veta). O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalovaná je povinná nahradiť žalobkyni trovy konania v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku (tretia výroková veta).

1.1. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že konal o žalobe žalobkyne, ktorou sa voči žalovanej domáhala zaplata nemajetkovej ujmy vo výške 5.000 eur. Žalobu odôvodnila tým, že žalovaná pri spracúvaní jej osobných údajov nepostupovala pri manipulácii s nimi a pri ich likvidácii v súlade so zákonom č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 122/2013 Z. z.“); porušila ustanovenia uvedeného zákona a tým porušila právo žalobkyne na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do jej súkromného života pri spracovaní osobných údajov. Za tento súkromnoprávny delikt zodpovedá žalovaná; nápravu je možné dosiahnuť primeraným finančným zadosťučinením. Pokiaľ žiadala finančnú satisfakciu vo výške 5.000 eur, jej

výšku odôvodnila značnou intenzitou porušenia ohrozenia osobnostných práv, ktoré boli protiprávne spracúvané, kategóriou neoprávnene sprístupnených osobných údajov a výnimočným rozsahom bezpečnostného incidentu.

1.2. Okresný súd považoval uplatnený nárok z a preukázaný, pochybením žalovanej došlo k sprístupneniu najcitlivejších osobných údajov žalobkyne neobmedzenému počtu nepovolaných osôb; bezpečnostný incident znamenal zásah do práva žalobkyne na súkromie spôsobom ohrozenia, ale aj porušenia jej práva. Súd prvej inštancie uzavrel, že morálna satisfakcia sa javí ako nepostačujúca a vzhľadom na významné postavenie žalovanej na telekomunikačnom trhu, ako aj vzhľadom na funkciu preventívnu sankčnú je žalobkyni potrebné priznať finančnú náhradu. Pri úvahe o výške náhrad nemajetkovej ujmy okresný súd vychádzal z porovnania výšky odškodnenia pre obeť násilných trestných činov podľa zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 274/2017 Z. z.“); riadiac sa zásadou primeranosti žalobkyni priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 2.175 eur, ktorá zodpovedá polovici odškodnenia obetí násilných trestných činov.

1.3. Pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania okresný súd aplikoval § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), žalobkyni v spore úspešnej priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %, pretože výška náhrady závisela od úvahy súdu.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) konajúc o odvolaní žalovanej rozsudkom z 27. októbra 2022 č. k. 5Co/34/2022-232 výrokom I. potvrdil rozsudok v napadnutej časti, t. j. výroku I., a to v časti uloženia povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni nemajetkovú ujmu vo výške 110 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo výroku III. o trovách konania, výrokom II. zmenil rozsudok vo zvyšku výroku I. tak, že v prevyšujúcej vyhovujúcej časti žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanej v plnom rozsahu s tým, že o ich výške rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (III. výrok).

2.1. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že tento považoval právny základ nároku za daný. Vzhľadom na odvolaciu námietku sa osobitne zaoberal námietkou primeranosti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, dospel k záveru, že zásah do nemajetkovej ujmy vykazuje znaky závažnosti; nepostačuje zadost'učinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Bolo dôvodné priznať žalobkyni právo na nemajetkovú ujmu v peniazoch. Vychádzal z toho, že vykonaným dokazovaním nebolo zistené, že by činnosť žalovanej vykazovala znaky vysokej intenzity protiprávneho konania alebo toho, že by išlo o konanie, ktorého cieľom bolo úmyselné narušenie chránených osobnostných práv. Záver, že išlo o zásah, ktorý bol objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť práva chránené v § 11 Občianskeho zákonníka bol správny.

2.2. Ak však okresný súd žalobkyni priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 2.175 eur, a teda vo výške zodpovedajúcej polovici odškodnenia obetí násilných trestných činov, odvolací súd konštatoval, že táto suma nezodpovedá okolnostiam veci ani princípu proporcionality. Priznaná náhrada bola neprimerane vysoká; v porovnaní s náhradami nemajetkovej ujmy pre pozostalých z dopravných nehôd sa tieto sumy pohybujú približne vo výške 15.000 eur až 20.000 eur pri príbuzných v priamom rade, závisiac od individuálnych okolností prípadu. V danom prípade je však miera zásahu do osobnostných práv nepomerne nižšia. Za primeranú odvolací súd považoval náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu približne 10 % zo základu ustanoveného pre obeť násilných trestných činov. Vzal do úvahy, že v danom prípade nedošlo k zásahu do osobnostných práv žalobkyne, došlo len k potenciálnej možnosti ich ohrozenia, čo odôvodňuje ďalšie zníženie minimálne na hodnotu 50 % z vyššie uvedenej úvahy, čo zodpovedá sume 220 eur. Neboli zistené ani ďalšie dôvody, ako napríklad škandalizácia žalobkyne opakovaním, či zvyšovanie intenzity konania alebo úmyselné konanie žalovanej. Uvedenú sumu odvolací súd tak ponížil o ďalších 50 % na sumu 110 eur.

2.3. Vo vzťahu k odvolaniu proti výroku okresného súdu o trovách konania odvolací súd konštatoval správnosť tohto rozhodnutia a uviedol, že dôvody pre aplikáciu § 257 CSP nezistil.

2.4. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania odvolací súd aplikoval § 396 ods. 1 ods. 2 CSP v spojení s § 255 CSP. Poukázal na ustálenú judikatúru súdov a z nej vyplývajúci záver, že zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu. V takýchto prípadoch nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Bolo potrebné rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že

do práva žalobkyne bolo zasiahnuté; výška ujmy je druhotná a nadväzujúca. Žalobkyňa bolo nevyhnutné považovať za plne procesne úspešnú, keď mala úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia vyplývajúca z tohto jej procesného úspechu závisela výlučne od úvahy súdu. Z uvedeného dôvodu odvolací súd uzavrel, že žalobkyni patrí plná náhrada trov prvoinštančného a odvolacieho konania.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu vo výroku o priznaní nároku na náhradu trov konania žalobkyni v plnom rozsahu (výrok I. v časti o trovách konania a výrok III. rozsudku odvolacieho súdu) podala žalovaná (ďalej aj „dovolaiteľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom na § 420 písm. f) CSP. Namietala, že odvolací súd vydal rozsudok bez náležitého odôvodnenia; rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok a nezrozumiteľnosť dôvodov. Konštatovala, že odvolací súd sa náležite nevysporiadal s jej relevantnou argumentáciou; časť z nej rovno odignoroval, a to v tak zásadnom rozsahu, že nesprávnym procesným postupom súdu došlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý súdny proces.

3.1. Žalovaná v dovolaní uviedla, že aj keď rozhodnutie o výške plnenia - peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy závisí finálne od úvahy súdu, musí aj žalobkyňa niesť nejakú zodpovednosť za výsledok sporu v prípadoch uplatňovania neprimeraných, či dokonca premrštených nárokov. Vo svojom odvolaní tiež navrhla odvolaciemu súdu pre prípad, ak sa s jej argumentáciou nestotožnil, aby pri určovaní trov konania, ktoré v prejednávanej veci spočívajú výlučne v trovách právneho zastúpenia, využil svoje moderačné právo podľa § 257 CSP a trovy konania žalobkyni nepriznal, respektíve tieto aspoň primerane znížil. Poukázala na výnimočnosť situácie, ktorú videla v tom, že v skutkovo a právne identických veciach vychádzajúcich z toho istého bezpečnostného incidentu uplatňuje svoje nároky na náhradu nemajetkovej ujmy ku dňu podania dovolania 166 žalobcov; žalovaná odhaduje výšku trov právneho zastúpenia, ktoré bude musieť vyplatiť právnomu zástupcovi, ak súdy pôjdu v línii doterajšieho rozhodnutia na viac ako 200.000 eur. Práve uvedenú situáciu, keď trovy konania násobne prevyšujú judikovanú čiastku, označila žalovaná ako výnimočnú, a teda odôvodňujúcu aplikáciu § 257 CSP.

3.2. V tejto súvislosti poukázala na nález Ústavného súdu Českej republiky z 29. marca 2012 sp. zn. I. ÚS/3923/2011, z ktorého vyplýva, že úlohou všeobecného súdu nie je iba mechanicky rozhodnúť o náhrade trov podľa výsledku sporu, ale zvážiť, či tu neexistujú ďalšie rozhodujúce okolnosti majúce podstatný vplyv na priznanie, či nepriznanie náhrady účelne vynaložených nákladov, resp. aký z možných spôsobov ich určenia využiť. Relevantnou je otázka, či žalobkyni vôbec vznikol nárok na náhradu trov konania a ak áno, v akom rozsahu, a to aj v prípade, ak bola úspešná čo do právneho základu žalovaného nároku a že jej bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. V prípade, že nožnice medzi žalobkyňou požadovanou čiastkou peňažnej náhrady a judikovanou čiastkou sú natoľko otvorené, že odôvodňujú legitímnu otázku žalovanej, či vôbec žalobkyni vznikol nárok na náhradu trov konania a ak áno v akom rozsahu, má žalovaná dostať zo strany odvolacieho súdu jednoznačnú odpoveď. Odvolací súd sa však s jej relevantnou argumentáciou vo vzťahu k posúdeniu otázky vzniku nároku na náhradu trov konania nevysporiadal, vôbec sa ňou nezaoberal. V rozhodnutí odvolacieho súdu absentuje akékoľvek odôvodnenie, prečo na argumentáciu žalovanej neprihliadol, respektíve prečo ju považuje za nesprávnu, prípadne vo vzťahu k prejednávanej veci za neaplikovateľnú. Úplne absentuje akékoľvek odôvodnenie, prečo pri rozhodnutí o nároku na náhradu trov konania na argumentáciu žalovanej odvolací súd neprihliadal; rozhodnutie odvolacieho súdu o trovách konania nemožno akceptovať, pretože rozhodnutie o náhrade trov konania vôbec nebolo podrobené konfrontácii s argumentami prezentovanými žalovanou k tejto otázke.

3.3. Žalovaná uzavrela, že z vyššie uvedených dôvodov je rozhodnutie odvolacieho súdu arbitrárne, nedôvodné a ako také nie zrozumiteľné a nepreskúmateľné.

4. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalovanej postupom podľa § 447 písm. c) CSP odmietol z dôvodu, že smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a žalovanú zaviazal k náhrade trov dovolacieho konania. Žalobkyňa poukázala na ustanovenie § 420 CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, a to z dôvodov uvedených v § 420 písm. a) až f) CSP. Výroky o trovách nemôžu byť považované za rozhodnutie vo veci samej; dovolaním napadnuté výroky nie sú rozhodnutím, ktorým sa konanie končí. Dovolanie žalovanej je neprípustné aj podľa § 421 ods. 2 CSP; v tomto smere žalobkyňa poukázala na závery vyplývajúce z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/221/2016.

4.1. Žalobkyňa taktiež namietla nedôvodnosť dovolania; pre rozhodnutie súdu o náhrade trov konania nie je rozhodujúca výška požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy, ale rozhodujúce je konštatovanie súdu o tom, že do osobnostných práv žalobkyne bolo zasiahnuté. Vychádzala aj z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky z 24. mája 2022 č. k. II. ÚS 233/2022-18, v ktorej ústavný súd posudzoval dôvodnosť sťažnosti žalovanej v právne identickej veci a konštatoval, že v prípade, ak príslušný súd skonštatuje zásah do osobnostných práv, mal žalobca plný úspech v spore, teda patrí mu plný nárok na náhradu trov konania v zmysle uplatnenia zásady úspechu. Z tohto hľadiska je irelevantné, či a prípadne v akej výške bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Argumentáciu k aplikácii § 257 CSP považovala žalobkyňa z a nepoctivú; žalovaná bola vyzývaná na mimosúdne riešenie sporu, toto neakceptovala z dôvodu, že základ nároku bezpečnostným incidentom dotknutých osôb od začiatku popierala. Súd teda správne v danej veci neaplikovali § 257 CSP.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

6. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolateľka vyvodila prípustnosť dovolania s poukazom na § 420 písm. f) CSP; namietla nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, jeho nedostatočné odôvodnenie pokiaľ ide o výroky o nároku na náhradu trov konania; namietla arbitrárnosť vo vzťahu k zásade úspechu v spore; namietla, že sudy nižších inštancií neaplikovali § 257 CSP (resp. ho aplikovali nesprávne) a tvrdila, že odvolací súd na jej argumentáciu neprihliadal a rozhodnutie o náhrade trov konania vôbec nebolo podrobené konfrontácii s jej argumentami prezentovanými k tejto otázke.

8. Z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP je a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere, v dôsledku ktorého došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré porušenie tak znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného prístupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené s o zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

10. K námietkam žalovanej týkajúcim sa nedostatkov odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu čo do výrokov o nároku na náhradu trov konania treba uviesť, že právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že základné právo podľa čl.

46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav, a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Jedným z princípov riadneho a spravodlivého procesu predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 220 CSP, I. ÚS 243/2007). Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov - od 01. 07. 2016 strán sporu (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Inak povedané, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

11. Pokiaľ ide o prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu o trovách konania dovolací súd poukazuje na závery vyslovené Ústavným súdom Slovenskej republiky v uznesení zo 17. septembra 2019 č. k. I. ÚS 387/2019-26, v ktorom konštatoval, že problematikou prípustnosti opravných prostriedkov podľa ustanovení Civilného sporového poriadku sa už zaoberal v uznesení z 15. augusta 2018 sp. zn. I. ÚS 275/2018, v ktorom vyslovil nasledovné: „Ustanovenie § 420 CSP zakotvuje prípustnosť dovolania v alternatíve buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, t. j. proti rozhodnutiu majúcejmu hmotnoprávny charakter, alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter o materii konania, t. j. nejde o rozhodnutie vo veci samej, ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej. Aj rozhodnutie vo veci samej (t. j. meritórne rozhodnutie) je svojou podstatou a svojimi dôsledkami rozhodnutím, ktorým sa konanie o predmete sporu končí, avšak pre účely posudzovania prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP takéto rozhodnutie nemožno zaradiť do skupiny rozhodnutí „ktorým sa konanie končí“, pretože pre tento účel je už zaradené do skupiny rozhodnutí „vo veci samej“. Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí, teda možno považovať rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní inak ako jeho vecným prejednaním (t. j. rozhodnutie o odmietnutí odvolania alebo o zastavení odvolacieho konania), rozhodnutie odvolacieho súdu o zastavení konania z dôvodu späťvzatia žaloby po rozhodnutí prvoinštančného súdu a pred rozhodnutím odvolacieho súdu (§ 370 CSP) a uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil alebo zmenil prvostupňové uznesenie o otázke, ktorej vyriešenie sa týmto uznesením končí, pričom spravidla pôjde o uznesenia odvolacieho súdu, ktorými rozhodol o odvolaní proti uzneseniam podľa § 357 CSP, ktoré síce možno v dovolacom konaní preskúmať z dôvodov zmätočnosti uvedených v § 420 CSP, avšak z dôvodov zásadnej právnej významnosti sú v zmysle § 421 ods. 2 CSP z prieskumu dovolacím súdom vylúčené. Podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie, a ktoré sú tak v danej nimi riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvoinštančný súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.“

12. Napokon vo vzťahu k otázke prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o nároku na

náhradu trov konania dovolací súd poukazuje na závery vyslovené veľkým senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. septembra 2021 sp. zn. 1VObd/2/2021, podľa ktorých „rozhodnutím, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí pre účely posudzovania vád zmätočnosti v zmysle § 420 CSP, je aj rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol s konečnou platnosťou o odvolaní proti výroku o náhrade trov konania.“ Obdobné závery dovolací súd vyslovil aj v ďalších rozhodnutiach (napr. sp. zn. 2Cdo/89/2020, 9Cdo/68/2021).

13. Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu vo vzťahu k výrokom o náhrade trov konania, nespĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd, ak sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, sa môže obmedziť vo svojom odôvodnení len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 CSP). Zároveň sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal súd prvej inštancie a musí sa v odôvodnení vysporiadať aj s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (§ 387 ods. 3 CSP).

14. Už súd prvej inštancie rozhodnutie o trovách konania odôvodnil stroho, len s poukazom na ustanovenia Civilného sporového poriadku (§ 255 ods. 1 a § 262 ods. 2 CSP); výrok o náhrade trov konania odôvodnil len konštatovaním, že v spore úspešnej žalobkyni priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %, pretože výška náhrady závisela od úvahy súdu. Už súd prvej inštancie nereagoval na rozsiahlu argumentáciu žalovanej k otázke trov konania, okrem iného obsiahnutej aj v písomnom podaní zo 7. septembra 2021 označenom ako „Vyjadrenie žalovanej - záverečná reč“, na ktoré podľa obsahu zápisnice z pojednávania z 25. októbra 2021 žalovaná odkázala (v plnom rozsahu zotrvávame na záverečnom stanovisku zo 7. septembra 2021).

14.1. Odvolací súd posudzujúc aj odvolanie proti výroku okresného súdu o trovách konania, napadnuté rozhodnutie vo vzťahu k trovám konania odôvodnil len konštatovaním, že súd prvej inštancie správne rozhodol o trovách konania; dôvody pre aplikáciu § 257 CSP odvolací súd nezistil.

14.2. Krajský súd napokon svoje rozhodnutie o trovách odvolacieho konania odôvodnil konštatovaním, že z ustálenej judikatúry súdov Slovenskej republiky vyplýva, že zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu. V týchto prípadoch nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je preto potrebné rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Žalobkyňa bolo preto nevyhnuté považovať za plne procesne úspešnú, keď mala úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia závisela výlučne od úvahy súdu. Preto žalobkyni patrí plná náhrada trov prvoinštančného, ako aj odvolacieho konania. (...)

14.3. Odvolací súd takýmto spôsobom nereagoval na odvolacie námietky žalovanej spočívajúce v argumentácii, že žalobkyňa bola v spore úspešná len v časti (okresný súd jej priznal nemajetkovú ujmu vo výške 2.175 eur z uplatnených 5.000 eur), pričom odvolací súd ešte zvýraznil rozdiel medzi uplatnenou sumou (5.000 eur) a priznaným nárokom (110 eur). Odvolací súd sa nevysporiadal osobitosťami prejednáwanej veci, na ktoré poukazovala v odvolaní žalovaná, a ktoré majú spočívať v množstve skutkovo a právne totožných vecí (na základe rovnakého bezpečnostného incidentu), v ktorých sú žalobcovia zastúpení tým istým právnym zástupcom, trovy konania spočívajú výlučne v trovách právneho zastúpenia; trovy konania mnohonásobne prevyšujú výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Uvedené podľa dovolateľky predstavovalo výnimočné okolnosti prejednáwanej veci (resp. prejednávaných vecí) ako dôvod pre aplikáciu § 257 CSP. Dovolateľka už v odvolacom konaní ako ďalšiu okolnosť pre aplikáciu § 257 CSP videla v tom, že v skutkovo a právne totožných veciach sa opakuje množstvo obsahovo aj formálne tých istých podaní odlišných iba označením strany sporu, spisovej značky a dátumu podania oproti podaniu použitého v inom konaní. Napokon odôvodnenie napadnutého rozsudku k trovám konania mlčí aj vo vzťahu k odvolateľkou použitej argumentácii týkajúcej sa citácie nálezu Ústavného súdu Českej republiky z 29. marca 2012 sp. zn. I. ÚS/3923/2011, ale najmä uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 6. júna 2019 sp. zn. II. ÚS 113/2019.

15. Nemožno konštatovať inak než, že odvolací súd nevzal do úvahy žiadnu z odvolaním namietaných skutočností (resp. sa s nimi nijako nevysporiadal), čím založil vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f)

CSP. Dovolací súd uzatvára, že rozsudok odvolacieho súdu v časti napadnutej dovolaním žalovanej je nedostatočne odôvodnený v rozsahu porušujúcom právo dovolateľky na spravodlivý proces (obdobne pozri rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/19/2024).

16. Vychádzajúc z vyššie uvedenej argumentácie dovolací súd uvádza, že dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP je potom nielen prípustné, ale aj dôvodné a je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Odvolací súd v ďalšom konaní svoje rozhodnutie riadne odôvodní tak, aby obsahová (materiálna) náplň jeho rozhodnutia založila nielen jeho zrozumiteľnosť, ale aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť s tým, že osobitnú pozornosť bude odvolací súd venovať rozhodujúcim argumentom odvolateľky.

17. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, majúc za to, že náprava zrušením len rozhodnutia odvolacieho súdu je v tomto prípade možná i postačujúca (§ 449 ods. 2 CSP).

18. Ak bolo rozhodnutie zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom odvolacieho súdu (§ 445 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). O trovách dovolacieho konania preto rozhodne odvolací súd.

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.